

Havainnointiaineisto

Havainnoinnin kohde

Missä tutkimasi ilmiö reaalistuu?

→ keitä havainnoida?

→ missä havainnoida?

kielenkäytön ja toiminnan havainnoiminen relevanteissa tilanteissa (esim. koulu, koti, vapaa-ajan tilanteet, työpaikka tai järjestöt); TAI henkilön seuraaminen

Aineistonkeruun menetelmät

...eli miten havainnoidut tilanteet tallennetaan aineistoksi?

Kenttämuistiinpanot:

ensisijainen tapa tallentaa havainnointia; muistiinpanot tilanteessa, jos mahdollista; täydentäminen jälkikäteen; havainnointia ohjaava lomake mahdollinen

Mahdollisia muita tapoja: tilanteiden ja tekstien valokuvaaminen, vuorovaikutuksen äänitallentaminen, toiminnan videokuvaaminen

Aineiston rajaaminen

- tavoitteena ymmärtää, mitä tapahtuu, mutta myös, miksi niin tapahtuu
- tarpeeksi aineistoa sen ymmärtämiseksi, mikä on tavallista ja mikä poikkeuksellista
- luottamuksen saavuttaminen osallistujien kanssa
- aineiston mitoittaminen maisterintutkielmaan: mikä on käytännössä mahdollista ja riittävää? → esim. avainhenkilön seuraaminen parin päivän ajan tai tietyn tilaisuuden seuranta riittää, mahdollista olla myös muuta aineistoa (esim. haastatteluja)

Huomioitavaa tutkimusprosessista

- Aluksi: Tutkimuslupien neuvottelu ennen havainnoinnin aloittamista tärkeää
- Aineiston jäsentely: muistiinpanojen kirjoittaminen puhtaaksi ja täydentäminen; valokuvien liittäminen muistiinpanoihin; mahdollisten nauhoitusten litterointi
- Tavoitteena kontekstin rikas kuvaus (missä olosuhteissa tilanteet tapahtuvat ja millä seurauksin); yksittäisten tapahtumien linkittäminen laajempiin teoreettisiin käsitteisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin
- Raportointi: aineiston anonymisointi (erisnimet) ja yksityiskohtien häivyttäminen; anonymiteetti huomioitava erityisen tarkasti valokuvien kohdalla

Lisätietoja

- Heller, M. 2008. Doing ethnography. Teoksessa L. Wei and M. Moyer (toim.) Blackwell guide to research methods in bilingualism and multilingualism. Oxford: Blackwell, 249–262.
- Lappalainen, S. 2007. Johdanto: Mikä ihmeen etnografia? Teoksessa S. Lappalainen, P. Hynninen, T. Kankkunen, E. Lahelma & T. Tolonen (toim.) Etnografia metodologiana: lähtökohtana koulutuksen tutkimus. Tampere: Vastapaino, 9–14.
- Pitkänen-Huhta, A. 2011. Kielentutkimusta etnografisella otteella. Teoksessa P. Kalaja, R. Alanen & H. Dufva (toim.) Kieltä tutkimassa: tutkielman laatijan opas. Tampere: Finn Lectura, 88–103.